

Szegedi Kispénz

A Magyar Éremgyűjtők Egyesülete Csongrád Megyei Szervezetének tagillettmenyi lapja.
Alapítva 2010-ben 4. szám 2010. december hó.

„Scientia collecta clarior - A tudás gyűjtéssel tisztul”

Kiállításról, kiállításra, avagy a vitrinek sosem maradnak üresen ... 2. folytatás

2010. évfordulóiról - a múlt, az elődök emlékezete és tisztelete.

Ebben az évben is több jelentős évfordulóról emlékezhettünk meg, és e megemlékezéseket csokorba szedve, az események időrendjében – természetesen – egy kis kamara kiállítást készítettünk klubunkban.

Horthy Miklós neve fémjelzi Magyarország XX. századi történelmének 1920. és 1944. közötti negyed századát. Az Osztrák-Magyar Haditengerészet tisztje, 1909-1914. között I. Ferenc József szárnysegédje, ellentengernagyként a flotta utolsó főparancsnoka volt. A sikeres főparancsnokot a monarchia felbomlása után a külső és belső politikai erők kényszerű konszenzusának akaratából 1920. március 1-én ideiglenesen kormányzóvá választották. Ezt a tisztelet negyedszázadon át a nép szeretetével övezve és a külföld irigylése közepette viselte.

A róla készült számos alkotásból a korabeliek közül Esseő Erzsébet (1883-1954.) és Szász Vilmos (1884-1923.) érmein (HP 1921. és 5071.) Horthy még mint a Novara gyorscirkáló parancsnoka látható. Seregély Dezső (1867 - ?) 1925-ben készült emlékérmén (HP 4820.) a kormányzót mint a Vitézi Rend főkapitányát ábrázolja. Reményi József (1887-1977.) az Országos Magyar Dalos Szövetség vándordíj érmét (HP. 4462.) 1929-ben készítette el, majd Berán Lajos (1882-1943.) ismert balra néző portréja 1939. évi 5 pengős pénzérmén jelenik meg.

Az újabb koriak közül láthatók Fűz Veronikának a kormányzó 1921. október 7-i bajai látogatása és Bognár Györgynek a Horthy házaspár 1993. évi magyarországi újratemetése emlékére készült Ø42,5 mm-es vert érmek.

„A KORMÁNYZÓI VÁNDORDÍJ EMLÉKÉRMÉ – ADOMÁNYOZZA AZ ORSZÁGOS MAGYAR DALOS SZÖVETSÉG” . Ø60 mm-es vert bronz érem A és B oldala kicsinyítve, készítette: Reményi József (1887-1977.)

Széchenyi István politikus, író, közgazdász, polihisztor - akit kora „a legnagyobb magyar” jelzővel illetett - 1860. április 8-án halt meg Döblingben. Rá emlékezve a kiállítás anyagában láthatók fém- és papírpénzek, érmek, plakettek, jelvények.

Szántó Gergely (1886-1962.) 1923-ban készített Ø80 mm-es öntött bronz érme (HP 4980.) (kicsinyítve), hátoldalán az idézet a politikustól:

„MAGYARORSZÁG NEM VOLT, HANEM LESZ”

(A portréoldalról Ø20 mm-es jelvény is szerepel a kiállítás anyagában. A Szerk.)

A páratlan katonai és politikusi pályát befutott Széchenyi István alakját további számtalan numizmatikai emlék örökítette meg. Többek között Jaschik Álmos tervezte az 1928. évi 5 Pengős papírpénzt, míg 1948-ban Reményi József az ezüst 10 Forintost. 1983-ban a Képiró Zoltán tervezte alpakka 100 Forintos három - a Hitel, Világ és Stádium c. - könyvére emlékezik. Nevéhez kötődik a Magyar Tudományos Akadémia létrehozása és a Lánchíd megépülése is. Az 1825. évi reform-országgyűlésen többek között Széchenyi is felszólalt:

„Én szavazattal nem bírok, én nem vagyok országnagy, de földbirtokos. Ha egy intézet állandó fel a magyar nyelv kifejlesztésére, mely polgártársaim nevelését is elősegíti, úgy felajánlom egy évi egész jövedelmemet, mely 60.000 forintból áll, s az a felállítandó magyar tudós társaság alapjához csatoltassék.”

Az Akadémia létrehozásának 150. évfordulójára ugyancsak Képiró Zoltán készített Ø42,5 mm-es vert ezüst érmet. A Lánchidat ábrázolja az 1956-ban Iván István tervei alapján készült ezüst 20 Forintos, majd Bognár György készített Ø60 mm-es vert érmet, amelyen Széchenyi portréján kívül a Lánchíd látható

Képiró Zoltán Ø42,5 mm-es vert ezüst érmének A és B oldala (kicsinyítve!)

Széchenyi alakja mellett ugyancsak az akadémia épületét örökíti meg az 1990. évi 5000 Forintos bankjegy. Az 1999. évben forgalomba került újabb 5000 forintos papírpénzen már a nagyecenki Széchenyi kastély látható, ahol gyermekkorát töltötte. Mindkét papírpénzt Vagyóczy József tervezte és a kiállítás anyagában a későbbi bankjegyen érdekességként látható a tervező aláírása is. A Nagyecenki Kastély Múzeum épületét idézi Kutas László Ø70 mm-es, és Kenéz László Ø47 mm-es öntött bronz érme.

Az országban sok oktatási és más intézmény viseli Széchenyi nevét, ezt néhány jelvény példázza a kiállítás anyagában. Végül bemutatjuk az ebben az évben Fritz Mihály tervei alapján vert plakettet, amely Szabó Géza verdéjében készült. Lapis András pedig Ø48 mm-es öntött érmet készített a „legnagyobb magyar”-ról.

A 60 x 78 mm-es vert plakett portré oldala (kicsinyítve!) a portré a Ø48 mm-es öntött érmen

Egy patinás intézmény, a Szegedi Kereskedelmi, Közgazdasági és Vendéglátóipari Szakképző Iskola tagintézménye 1885. szeptember 10-én nyitotta meg kapuit közép kereskedelmi iskolaként. A Tagintézmény névadóját Körösy József (1844-1906.) haladó magyar statisztikust a kiegyezés évében már 25 évesen megválasztották a Statisztikai Hivatal igazgatójának. Nevéhez fűződik az iskolaköteles gyermekek összeírásán és a népszámlálások megszervezésén túl az első budapesti járványkórház felállítását. A 125. éves évfordulón a kiállítás az iskola korábbi - a száz éves - jubileumára Lapis András által készített Ø80 mm-es öntött érmet mutatja be.

A Ø80 mm-es öntött érme mindkét oldala (kicsinyítve!)

Faludy György költő 1910. szeptember 10-én született. Születése századik évfordulóján Csikszentmihályi Róbert Ø100 mm-es, Faludy 80 éves korára készített és Kass János Ø31 mm-es későbbi öntött érmével emlékezik a kiállítás.

Csikszentmihályi Róbert Ø100 mm-es érmének mindkét oldala (kicsinyítve!)

„**1930. október 25.** emlékezetes nap Szeged városa és az egész ország életében. Ekkor került felavatásra a Fogadalmi Templom, valamint az egyházi és egyetemi intézményeket magába foglaló Dóm téri épületegyüttes. Az alkalomra vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó, Klebelsberg Kunó kultuszminiszter, Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás és más notabilitások érkeztek a városba. Felavatásra került az 5000. magyar népiskola, a nemzeti megújulás emlékműve, valamint a nemzeti emlékcarnok. A kormányzó helyezte el az egykori Kolozsvári Egyetem utódintézményének zárókövét, hiszen a városban menedéket talált az elűzött egyetem. A helyszínen sok ezren, lélekben pedig több millióan kívánták a közös akaratból létrejött épületegyüttesnek: Légy erős vára a magyar tudásnak és hirdetője a magyar dicsőségnek.” [1]

A jelentős évforduló alkalmából látható a kiállításon egy korábbi képeslapon a dóm, még építés közben.

